श्रीः

श्रीमते रामानुजाय नमः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

पिळ्ळैपाक्कं श्रीवण्शठकोप श्रीवीरराघवशठकोप यतीन्द्रमहादेशिकैरनुगृहीतम्

॥ श्रीमद् शारीरक सुप्रभातम् ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

श्रीः

श्रीमते रामानुजाय नमः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

॥ श्रीमद् शारीरक सुप्रभातम् ॥

अस्त्यत्रैको विशेषो बुध इति शठजिल्लक्ष्मणाभ्यां मुनिभ्यां
एकीभूयोदिताभ्यामिव निरुपधिकं सादरं सद्गुरुभ्याम्।
वेदान्तद्वन्द्वमन्त्रत्रय विवृतिमुखे शिक्षितं क्षान्ति मुख्यैः
आढ्यं श्रीवीररघ्वीट् शठमथनगुरुं सम्यमीन्द्रं नमामि ॥

हे देवाधिप हे दयेश्वरविभो वेधोऽश्वमेधावधे
हे योगीन्द्र शठारिमोहनतनो गोपालरक्षामनो।
काञ्चीपूर्णमनोऽमृतायितवचो मोचाररसापूरित -
श्रीरामानुजसूक्तिदुग्धजलधेरुत्तिष्ठ सुष्टूदितम् ॥ 1 ॥

हस्त्यद्रीश त्वयेदं जगदखिलमभूत्सत्पुरा येन भूयो
भूयस्स्यामित्यवेक्ष्य प्रचुरमिदमभूर्यस्त्वमात्माखिलस्य।
तादृक्षत्वद्धियेदं सकलमिह यथा मृद्धिया मृन्मयं स्यात्
विज्ञातं हीति वेदे सुखशयित ! समुत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम् ॥ 2 ॥

आप्नोति ब्रह्मवित्तत्परमथ गगनाद्यात्मनो भूतमात्मा
देहप्राणात्मभिन्नः प्रमदमय इहास्येष आत्मा न चान्यः।
सैष त्विच्छन् बहुस्यामिति जगदसृजत्सोऽपरिच्छिन्नमोदो
हीत्यत्रानन्दवल्ल्यां सुखशयित समुत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम् ॥ 3 ॥

आदित्यान्तर्नखान्तं कनकमयतनुस्तादृशश्मश्रुकेशः
कप्यासांभोरुहाक्षो दुरितत उदितो दृश्यते दिव्यरूपः।

योऽसावक्ष्णीक्ष्यतेऽन्तः श्रुतिमयपुरुषो ब्रह्म तत्तस्यरूपं
तद्यद्भ्र्यस्येति वेदे सुखशयित समुत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम्॥ 4॥

आकाशात्सर्वभूतान्यजनिषत पुराऽऽकाशमेवापियन्ति
ज्यायानाकाश एभ्यः परमयनमपि ह्येष आकाश एव।
इत्थं देदीप्यमानाकृतिरखिलजगत्कारणं मोक्षदाता
प्राप्यश्चेत्यर्थवेदे सुखशयित ! समुत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम्॥ 5॥

प्राणं सर्वाणि भूतान्यभिसमुपविशन्त्येनमभ्युज्जिहीते
सर्वं प्रस्तावमेषाह्यनुसरति परा देवतेत्यत्र वेदे।
प्राणाधीनस्थितित्वेऽप्यखिलचिदचिदां काष्ठलोष्ठेष्वभावात्
त्वद्भूमैकान्तभावे सुखशयित ! समुत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम्॥ 6॥

यत् ज्योतिर्दीप्यते द्योः परमिह पुरुषेऽन्तःस्थितज्योतिरेतत्
इत्युक्तासीमदीप्तिः परमपुरुष एवेति निर्णीतिदक्षे।
पादो विश्वानि भूतान्यमृतमिह दिवीतोऽवशिष्टा त्रिपादी -
त्यर्थे छन्दोगवेदे सुखशयित समुत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम्॥ 7॥

प्राणः प्रज्ञात्मभूतस्तमिमममृतमायुश्च मामित्युपास्वे -
त्युक्तः प्राणेन्द्ररूपः परमपुरुष एवेति निर्णीतिदक्षे।
सैषः प्राणः प्रजानन्नमृतमजर आनन्द इत्यन्तरात्मा
साधारण्यार्थवेदे सुखशयित ! समुत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम्॥ 8॥

सर्वं ब्रह्मेदमेतज्जनिलयभृतिकृद्धीत्युपासीत शान्तः
ब्रह्मे तत् प्राणदेहं हृदयमयमथाकाशरूपादिभूम।
इत्थं सर्वत्र लोके तनुभृदवगतं ब्रह्म लक्ष्मीश एवे -
त्येतां शाण्डिल्यविद्यां अधिशयित रमाश्लिष्ट सुष्ठुप्रभातम्॥ 9॥

ब्रह्मक्षत्रौदनोक्त्या निखिलविलयकृत् मृष्टमृत्यूपदंशः
दुर्दर्शो गूढहार्दः स्वविषयरुचिदः शोकहत्यै ह्युपास्यः।
यष्टॄणां सेतुरेषोऽभयमिह भविनां अध्वपारस्वधामा
विष्णुर्ह्येवेति वेदे सुखशयित ! समुत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम्॥ **10** ॥

अक्ष्याधारो य ईक्ष्यः पुरुष इह स आत्मेति होवाच चैतत्
ब्रह्मेत्याकारवेदेऽमृतमभयमयं वामनिर्भामनिश्च।
संयद्वामश्च चक्षुः स्थितिनियमनवान् ब्रह्मकं ब्रह्मखञ्चे -
त्युक्त्या त्वय्येव सक्ते सुखशयित ! समुत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम्॥ **11** ॥

पृथ्व्यां तिष्ठन् य एषोऽन्तर इह यमयत्येनमेषा न वेदे -
त्यन्तर्यामी त ऐषोऽमृत इति निगमे काण्वपाठक्रमेण।
यस्तिष्ठन् सर्वलोकेष्वखिलनिगमयज्ञात्मनां सोऽन्तरात्मा
तेऽन्तर्यामीति माध्यन्दिननिगमशयोत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम्॥ **12** ॥

योऽदृश्यत्वादिभूमा विभुरखिलगतं भूतयोन्यक्षरं तत्
पश्यन्ति ध्यानिनोऽमी इति निगमशिरोवेद्य सार्वज्ञभूमे।
दिव्योऽमूर्तस्स बाह्यान्तर इह पुरुषोऽजोऽक्षराद्यः परस्स्यात्
तस्मादुत्कृष्ट इत्युत्तर निगमशयोत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम्॥ **13** ॥

आत्मानं त्वेव वैश्वानरमिममधुनाध्येषि नो ब्रूहि तर्ही -
त्यारभ्यात्मानमेवं प्रमितमभिविमानञ्च वैश्वानरं तम्।
यस्तूपास्ते स सर्वेष्विति निगमसमुत्थापके को न आत्मा
किं ब्रह्मेत्यत्र वेदे सुखशयित ! समुत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम्॥ **14** ॥

यस्मिन्नोतं द्युपृथ्व्याद्यखिलमपि मनः प्राणयुक्तं तमेकं
जानीतात्मानमन्या विसृजत गिरः एकोऽमृतस्यैष सेतुः।
इत्यत्राथर्ववेदे त्वदनुगुणगुणैर्दृश्यता भावमुख्यैः
पूर्वं निर्णीतभावे सुखशयित ! समुत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम्॥ **15** ॥

यत्रान्यन्नेक्षतेऽन्यन्न निशमयति नान्यद्विजानाति भूमा
सेतिच्छन्दोगवेदे तरति शुचमिमामात्मविद्धीति पृष्टः।
आचार्यः प्राह नामाद्यसुमदवधिकां ब्रह्मदृष्टिं विधाय
प्राणात् सत्यज्ञमात्मज्ञमिति बहुसुखोत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम्॥ 16॥

एतद्वै अक्षरं तद्ध्यभिदधति बुधाः गार्ग्यनण्वह्रसीयो
स्थूलादीर्घादिरूपं गगनमुखजगच्छासकं तद्विधर्तृ।
इत्थं गार्गी श्रुतिस्थाक्षरपदगमितं द्रष्ट्रदृष्टं परैरि -
त्यस्यव्यावृत्तभूमन् सुखशयित ! समुत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम्॥ 17॥

यस्तु ध्यायेत् त्रिमात्रं प्रणवं अभिदधत्पूरुषं तं प्रकृष्टं
सूर्ये संपन्न एषः क्षपितदुरितः उन्नीयते ब्रह्मलोकम्।
सैतस्माज्जीवपुञ्जात् परतरपुरुषं पश्यतीत्यत्र वेदे
वेधोमेधाकरं त्वां वदति सुखशयोत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम्॥ 18॥

यत्त्वस्यां ब्रह्मपुर्यां इदमथदहरं पुण्डरीकं हि वेश्म
यस्तत्राकाश एषोऽन्तर इह दहरो यत्तदन्तस्तदेष्यम्।
जिज्ञास्यं चेति वेदे ह्यपहतदुरितत्वादिभिस्त्वामुपास्यं
प्राप्तुस्सत्येच्छभावं वदति सुखशयोत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम्॥ 19॥

तिष्ठत्यङ्गुष्ठमात्रः पुरुष इह तथाऽङ्गुष्ठमात्रोऽन्तरात्मा
लोकानां सन्निविष्टो हृदय इह सदा भूतभव्येशितेति।
इत्थं वेदे मनुष्यैर्हृदयपरिमितं त्वामुपास्यं मनुष्यान्
शास्त्रे शक्तांश्च वक्तर्यतिसुखशयितोत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम्॥ 20॥

जीवेनानुप्रविश्य स्थिरचरजगतां नामरूपप्रकाशं
कुर्वन् देवादिकानां त्वदधिजिगमिषां साधयन् हस्तिनाथ।
ब्रह्माणं ब्रह्मविद्यां प्रति समुपगतौ देवराड्दैत्यराजौ
इत्यत्रेन्द्रोपदेशे सुखशयित समुत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम्॥ 21॥

वस्वादित्यादिताप्तेरुपरि परपदाप्त्यर्थविद्यासुशक्तिः
वस्वादीनामपीतिध्वनयति निगमे ब्रह्मविद्यात्ववादे।
नैवोदेतास्तमेतैकल इति विलयावस्थतद्ध्यान सिद्ध्या
कल्पेऽन्यस्मिन् तदाप्तिं फलयति शयितोत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम् ॥ 22 ॥

रैक्वोजानश्रुतिं प्रत्युपदिशति परं ब्रह्मशूद्रेति हूत्वा
ह्यब्रह्मज्ञाननिन्दाजनितशुचमिमां ख्यापयन् शूद्रशब्दः।
विद्यानर्हं हि शूद्रं वदति तदपि नाब्रह्मणो वेत्तुमर्हेत्
इत्थं विद्योपदेशे द्रढयति शयितोत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम् ॥ 23 ॥

आकाशो नामरूपो विदधदपिहितेऽत्यन्तरा यत्तदेतत्
ब्रह्मेत्युक्तो न मुक्तो भवति न हि तयोरेष निर्वाहकस्यात्।
जीवेनोपास्य एष प्रकृतगदहराकाश एवात्र सेव्यः
व्याकर्ता नामरूपे इति निगमशयोत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम् ॥ 24 ॥

खादिभ्योऽर्थादिकानां नियमनविषये यः प्रकर्षस्तुदुक्तौ
अव्यक्तोक्तं शरीरं न कपिलमतमित्यञ्जयत्यूर्ध्ववेदे।
ज्ञानं यच्छेन्महत्यात्मनि निजवशयेच्छान्त आत्मन्यमुञ्चे -
त्यात्मादेर्वश्यतोक्तौ सुखशयित ! समुत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम् ॥ 25 ॥

एकाजां रक्तशुक्लासितभृतमखिलास्तत्सरूपास्सृजन्तीं
एको जुष्टोऽनुशेते ह्युज इतर इमां भुक्तभोगां जहाति।
इत्थं श्वेताश्वतर्यां उपनिषदि तथा तैत्तरीयश्रुतौ च
ब्रह्मात्माजैककण्ठ्यां सुखशयित ! समुत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम् ॥ 26 ॥

यस्मिन् पञ्चेन्द्रियाणि स्थितमपि गगनं तं तथैवात्ममानी
विद्वान् ब्रह्माऽमृतस्स्यादमृतमिति पदे काण्ववाज्युक्तवेदे।
एकाक्षे पञ्चजन्यव्यवहृति घटकाकाशवाग्वाक्यशेष
व्यत्यासात्काण्ववेदे सुखशयित ! समुत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम् ॥ 27 ॥

तद्धेदं तर्ह्यपव्याकृतमभवदितिप्रोक्तवेदादसद्वा
अग्रेऽभूदेतदित्यप्यसदितिवचसाऽव्यक्तहेतुत्ववादे।
आकाशादौ य आत्मा जननकृदुदितस्सो विभक्ताह्वयाङ्गः
सत्त्वेनोक्तस्त्वमेवेत्यवसित शयितोत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम्॥ 28॥

यो वै बालाक एषां जनक इह नृणां यस्य कर्मैतदेषः
ध्येयः कौषीतकीश्रुत्युदित इति चितः कर्मणः कारणत्वे।
प्राप्ते ब्रह्म ब्रुवाणीत्यविदितपरमब्रह्म कर्ताऽर्यमादेः
कृत्स्नस्यैतस्य चेति त्ववसित शयितोत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम्॥ 29॥

द्रष्टव्यः श्राव्य आत्मा मननपदमुपास्योऽर इत्यत्र वाक्ये
जायापत्यादि योगात् पुरुष उदित इत्यत्र बोध्ये मुमुक्षोः।
मैत्रेयीं याज्ञवल्क्यप्रतिवचनगिराऽनुत्तमानन्दरूपात्
त्वत्तो जायाधनादीत्यवसित शयितोत्तिष्ठ सुष्ठुप्रभातम्॥ 30॥

इत्थं शारीरकाब्धौ शयितमुभयथाहेतुमस्यागमान्तैः
सर्वैर्वाक्यैः प्रतीतं वरदमुरुदयं युष्टुमुद्बोधयित्रा।
उद्बुद्ध्वा वीररघ्वीश्वरशठरिपुणा भिक्षुणा हेमलम्बि -
न्यब्देऽस्मिन् चापमासे दिनगणगणितास्स्रग्धरास्सर्वधार्याः॥ 31॥

योऽसौ मेधाश्रुताद्यैः दुरधिगमतयाऽऽम्नायशास्त्रैकयोनिः
यश्चासूत्रि त्रयी यं परनिरसनतो नेति नेत्याह चैनम्।
वेधा लब्धाश्वमेधः करिगिरिशिखरे वीक्ष्य हृष्टो यदृक्षे
सञ्जातं देवराजं वरदमिममहं तत्र हस्ते समीक्षे॥ 32॥

॥ इति श्रीमद् शारीरक सुप्रभातं समाप्तम्॥